

Nordland fylkeskommune
Postmottak Fylkeshuset
8048 Bodø

Vesentlige vannforvaltningsspørsmål i vannregion Nordland og Jan Mayen - høringsuttalelse

Fylkesmannen i Nordland viser til høringsbrev av 01.07.2012 fra Nordland fylkeskommune vedlagt dokumentet *Vesentlige vannforvaltningsspørsmål i vannregion Nordland og Jan Mayen*. I hovedsak synes vi dokumentet er oversiktlig og godt. Vi har likevel noen innspill som følger nedenfor.

Tydligere om effekter av lakseoppdrett

En forutsetning for å kunne prioritere effektive tiltak er å ha en mest mulig korrekt problembeskrivelse. Denne bør være mest mulig objektiv, og være basert på kunnskap og vurderinger fra de tyngste forskingsmiljøene på arbeidsfeltet. Vitenskapelig råd for lakseforvaltning har i denne sammenhengen en sentral funksjon, ved at rådet omsetter oppdatert tilgjengelig kunnskap om trusselfaktorer og kunnskap om laksebestandene til årlige faglige anbefalinger ovenfor forvaltningen. Rådet består av forskere fra de tyngste nasjonale forskingsmiljøene, og representantene dekker opp ulike spesialkompetanse innenfor relevante fagområder. Rådet kommer med årlige vurderinger av de ulike trusselfaktorene, som gjør det mulig å vurdere trusselfaktorene i forhold til hverandre og endringer over tid. Også Fiskeri- og kystdepartementet legger til grunn siste rapport fra det Vitenskapelige rådet når det gjelder status for bestander av laks og sjørret.

Ut fra formålet med dokumentet «Vesentlige vannforvaltningsspørsmål», mener vi det er riktig å legge stor vekt på vurderingene fra Vitenskapelig råd for lakseforvaltning. Dette både fordi rådet har en stor tverrfaglig kompetanse og fordi rådet årlig gir en samlet vurdering av aktuelle trusselfaktorer. Vi ber derfor om at figuren i vedlegg 2 i dokumentet blir tatt inn i hoveddokumentet, fordi dette er helt sentrale vurderinger for å forstå det totale trusselbildet.

Etter at høringsdokumentet ble utarbeidet, har det blitt offentliggjort rapporter av stor relevans for vurderingene av miljøeffektene av lakseoppdrett. Vi foreslår derfor at dokumentet oppdateres med følgende:

«Havforskningsinstituttet har gjennomført en risikovurdering av miljøvirkninger av norsk fiskeoppdrett i 2011. Vurderingen herfra er at det er middels eller høy sannsynlighet for at miljøeffektene av oppdrett er i strid med fastsatte mål for miljømessig bærekraftig havbruk langs store deler av norskekysten fra Rogaland og nordover. I denne analysen kommer

smittepress fra lakselus og genetisk påvirkning av rømt oppdrettslaks ut som de mest problematiske faktorene. Det har vært en forverring av lusesituasjonen siden 2010. Vitenskapelig råd for lakseforvaltning sin temarapport fra 2012 om lakselus går gjennom kjent kunnskap om økte lakselusmengder som følge av oppdrettsnæringen og de virkningene dette har hatt på ville bestander av laksefisk. Det er sannsynliggjort at lakselus fra oppdrett har redusert mengde oppvandrende laks i elvene i de mest oppdrettsintensive områdene i landet. Ifølge rapporten kan vedvarende høyt smittepress, sammen med andre faktorer, true laksebestanders eksistens. Sjørørreten rammes antagelig enda hardere av smittepresset. Rådet konkluderer med at belastningene gir betydelige reduksjoner i sjørørtebestander og det høstbare overskuddet til fiske.»

Enkelte beskrivelser i dokumentet gir inntrykk av å nedtone alvorret i situasjonen og miljøeffektene av rømt oppdrettslaks og lakselus. Vi er ikke uenig i at det kan være relevant å vise til den positive nedgangen i andel rømt laks i elvene, men da sammen med en beskrivelse av statusen i dag og hva ulike andeler betyr for bestandene, og med forbehold i forhold til datagrunnlaget. Det at andel rømt laks har gått ned er ikke det samme som at påvirkningen er vesentlig redusert, slik teksten kan oppfattes. I brev av 22.06.2012 fra Fiskeridirektoratet til Fiskeri- og kystdepartementet er det for øvrig vist til at det har vært et økt innslag av rømt laks i elvene i Nordland i perioden 2006-2010.

I en situasjon der Havforskningsinstituttet vurderer at effektene av rømt oppdrettslaks og lakselus er i strid med regjeringens bærekraftstrategi, NINA beregner at oppdrettslaks er i ferd med å erstatte villaksen i mange vassdrag, og Vitenskapelig råd for lakseforvaltning vurderer rømt laks og lakselus som de mest alvorlige trusselfaktorene mot anadrome laksefisk, er det viktig at alvorret i situasjonen også framgår klart og tydelig i dokumentet «Vesentlige vannforvaltningsspørsmål».

Ukorrekte opplysninger om innslaget av rømt oppdrettslaks

De tallverdier som det blir vist til fra NFK og Fiskeridirektoratet har vi problemer med å forstå. Det er vist til at det foreligger brukbare overvåkingsdata fra 8 vassdrag i Nordland, samtidig som det blir vist til tallverdier basert på prøvematerialer på minst 35 fisk. Dette får vi ikke til å stemme med det tallgrunnlaget som finnes og de forskningsrapporter som foreligger. Vi mener at den beskrivelsen som er gitt på Miljøstatus i Nordland (http://nordland.miljostatus.no/msf_themepage.aspx?m=1378), gir et langt mer korrekt og nyansert bilde av situasjonen. Det er også relevant å vurdere om ulike datasett er representativ for laksebestandene og vassdragene i fylket. Dette har vi tatt hensyn til på vår nettside.

Dersom det i dokumentet skal presenteres data om rømt oppdrettslaks i vassdragene i fylket, bør det vises til aktuell forskningsrapport fra NINA av januar 2012. Her er de beste datasettene brukt til å vise modellerte gytebestander basert på data for perioden 1989-2009. For Nordland er det 11 elver som inngår, og der restbestanden av villaks er beregnet. Av disse er to gitt grønn farge, to gul og sju rød. Rød farge viser elver hvor andel gytelaks med villaksbakgrunn er redusert til 50-75 %, og grønn viser tilsvarende 90-95 %. I en slik situasjon er det ikke korrekt når det i dokumentet blir vist til at påvirkningen på vill anadrom fisk av rømt oppdrettet anadrom fisk er vesentlig redusert i Nordland. Det er effekten på bestandene som er det mest sentrale, ikke at rømmingstallene nå er lavere enn de var for noen år siden.

Behov for mer kunnskap

Det er behov for mer kunnskap om effektene av lakselus og rømt oppdrettslaks på bestander av anadrome laksefisk i de ulike vannområdene i fylket. Slik kunnskap kan

samles inn ved å kartlegge oppvandrende fisk i utvalgte vassdrag. Omfanget av denne typen overvåkning vil i stor grad avhenge av tilgjengelig finansiering fra næringen eller sektormyndighetene

Prosjektlederne

Etter at dokumentet ble sendt på høring er det ansatt prosjektledere i alle vannområdene. Vi foreslår at prosjektledernes ansvar og arbeidsoppgaver blir synliggjort i de kapitlene dette er aktuelt.

Tabeller og grafiske figurer

Helt fram til 1. mai 2013, og også etter dette, vil det foregå et intenst arbeid med karakterisering av vannforekomster og oppdatering av det faglige beslutningsgrunnlaget. Dette betyr at antall vannforekomster, tilstands- og risikovurderinger m.m. vil endre seg fortløpende. Vi foreslår at det i tabell- og figurtekster føres på dato for oppdatering. Eks. tabell 2, s. 23: Tabell 2. Registrerte vannforekomster i vannregion Nordland *per 1. februar 2013*.

Vi foreslår også at det i den grafiske fremstillingen av risikovurderingen av elver og innsjøer, kystvann og grunnvann (kap.6 og 7) legges til figurer som viser prosent av vannforekomstene i ulike risikoklasser. Dette vil sammen med de figurene som allerede er laget gi et «riktigere» og mer utfyllende bilde av miljøtilstanden.

I tillegg har vi følgende innspill til konkrete kapitler og sider i dokumentet:

- Kap. 2.1, tabell 1, s.16: Her bør den grønne markeringen av tidsrommet for karakterisering og klassifisering forlenges fram til 3. kvartal (1. mai) 2013.
- Kap. 2.3.3, «Regulantprosjektet», s. 21: Etter at dokumentet ble sendt på høring er Regulantprosjektet avsluttet. Vi foreslår at teksten i andre avsnitt under Regulantprosjektet oppdateres/endres til følgende: ..... *I prosjektperioden 2007-2011 ble det lagt økt vekt på fiskeforbedrende tiltak gjennom utforming av tiltaksplaner, iverksetting av tiltak, faglig oppfølging av lokalt tiltaksarbeid og utredning av effektive kultiveringsmodeller. «Regulantprosjektet» ble formelt avsluttet den 3. desember 2012. Informasjon om prosjektet og rapporter som er utgitt er tilgjengelig på Miljøstatus i Nordland under tema Fisk og undertema Bedre fiske i regulerte vassdrag (http://nordland.miljostatus.no/msf_themepage.aspx?m=2826).*
- Kap. 3.1.1, s. 24: Etter at innsjøene i Fustavassdraget ble rotenonbehandlet i høst er forhåpentligvis nå lakseparasitten *Gyrodactylus salaris* utryddet fra vannregion Nordland. Vi foreslår at følgende setning legges til tredje avsnitt på s. 24: *Med rotenonbehandlingen av de infiserte innsjøene i Fustavassdraget (Vefsna-regionen) i oktober 2012 er det nå håp om at Gyrodactylus salaris er utryddet fra vannregion Nordland. En eventuell friskmelding av vassdragene i Vefsn vil imidlertid tidligst kunne skje i 2018.*
- Kap. 5.2.5, s. 36: Avsnittet om kadmium i krabbe bør oppdateres med resultatene fra 2012.
- Kap. 5.3.1, s. 37: De tre siste linjene i andre avsnitt bør erstattes med følgende: *Med rotenonbehandlingen av de infiserte innsjøene i Fustavassdraget (Vefsna-regionen) i oktober 2012 er det nå håp om at lakseparasitten Gyrodactylus salaris er utryddet fra vannregion Nordland. En eventuell friskmelding av vassdragene Vefsn vil*

---

imidlertid tidligst kunne skje i 2018. På grunn av de vellykkede behandlingene er Gyrodactylus salaris som trusselfaktor mot laksebestandene i Nordland sterkt redusert.

- Kap. 7.2.5, tabell 17, s. 56: Nylig gjennomgang (karakterisering) av vassdrag som er påvirket av vannkraftutbygging i vannområde Lofoten viser at et betydelig antall innsjøer og elver har vannkraft som miljømessig utfordring. Vi foreslår at følgende vassdrag og innsjøer listes opp i tillegg til Solbjørnvatnet: Svolværvassdraget, Krokvatnet, Ternnesvatnet og Trollfjordvatnet.
- Kap. 7.9.3, s. 92: Økende problemer med utslipp av gruveslam til Ranaelva de siste to årene gjør at vi mener siste setning bør endres til følgende: .....
gruveforurensning (Bleikvassli og *Rana Gruber*) og landbruksforurensning.
- Kap. 8.12, s. 109: Etter at Lahku nasjonalpark ble vedtatt opprettet av Kongen i statsråd den 14. desember 2012 har Nordland nå totalt 8 nasjonalparker. Kapitlet bør oppdateres med riktig antall verneområder og prosent verna areal.
- Kap. 10.2.5. Kadmium i krabbe, s. 114: Teksten bør oppdateres med resultatene fra 2012.

Med hilsen

Roar Høgsæt (e.f.)
fylkemiljøvernssjef

Tore Vatne
underdirektør

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.